

ELÄKETURVAKESKUS

KALEVANKATU 6 - HELSINKI 10
Puhelin (vaihte) 642511 Postisiirto 120811-5
Liikepankit Osuuskassat Säästöpankit tili 5041-6

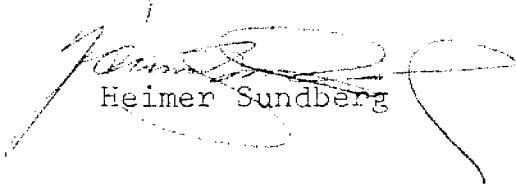
Yleiskirje n:o 19/70

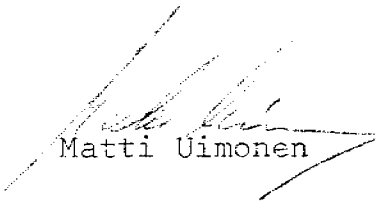
16.11.1970

Työeläkelaitoksille

Eduskunnalle on kuluvan vuoden lokakuun 16 päivänä annettu hallituksen esitys (n:o 115/70) laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta. Muutosesityksen mukaan tulisivat poronhoitotyötä suorittavat poronomistajat 1.1.1971 lukien kuulumaan maatalousyrittäjien eläkelain piiriin. Esityksen sisältö ilmenee oheisesta liitteestä.

ELÄKETURVAKESKUS

Heimer Sundberg

Matti Uimonen

Liite

J.LKo.ET

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Vuoden 1970 alusta tulivat voimaan maatalousyrittäjien eläkelaki (467/69) ja yrittäjien eläkelaki (468/69), joilla itsenäisille yrittäjille järjestettiin ansiotasoon suhteutettu eläketurva. Maatalousyrittäjien eläkelakia sovelletaan maatilatalouden harjoittajiin ja kalastajiin ja yrittäjien eläkelakia muihin yrittäjiin.

Nykyisten säännösten mukaan porotalouden harjoittaminen on katsottava yrittäjien eläkelain piiriin kuuluvaksi yrittäjätoiminnaksi. Koska tämän lain ulkopuolelle kuitenkin jäävät sellaiset henkilöt, joiden vuotuinen työtulo ei nouse laissa säädettyyn vähimmäismäärään eli vuonna 1970 noin 3 000 markkaan, pääsevät vain harvat porotalouden harjoittajat tämän toimintansa osalta eläketurvan piiriin.

Suurin osa porotalouden harjoittajista viljelee samalla maatilaa tai harjoittaa ammattimaista kalastusta ja kuuluu tämän vuoksi maatalousyrittäjien eläkejärjestelmään. Jos myös poronhoitotyö liitettäisiin maatalousyrittäjien eläkelain piiriin, voitaisiin siitä saatu työtulo, vaikka se olisi vähäinenkin, lukea hyväksi maatalousyrittäjälle muusta toiminnasta jo vahvistetun työtulon lisäksi. Kun maatalousyrittäjien eläkelain soveltamiseksi vaadittava vähimmäis-ansioraja on yrittäjien eläkelaisissa säädettyä rajaa alhaisempi eli tällä hetkellä 500 markkaa vuodessa, tulisivat siten eläketurvan piiriin myös ne yksinomaan porotaloutta harjoittavat henkilöt, jotka vähänkään merkittävässä määrin harjoittavat poronhoitotyötä. Ottaen vielä huomioon, että poronhoito luonnonvaraisena elinkeinona on rinnastettavissa maatilatalouteen ja kalastukseen, ehdotetaan maatalousyrittäjien eläkelakia muutettavaksi siten, että myös poronhoito luettaisiin sen piiriin kuuluvaksi.

Lakia olisi sovellettava poronomistajaan tai hänen perheenjäsenensä edellyttäen, että hän joko osallistuu poronhoitotyöhön paliskunnassa tai hoitaa poroja itsenäisesti. Koska muut henkilöt vain hyvin harvoin osallistuvat poronhoitotyöhön, tulisi käyrännöllisesti katsoen kaikki poronhoitotyö kuulumaan maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen eläketurvan piiriin. Aina vaadittaisiin kuitenkin poronhoitotyöhön

osallistumista, joten porojen omistaminen ja niiden tuoton hyväksi käyttäminen ei sinänsä oikeuttaisi eläketurvaan.

Poronhoitotyötä tekevän henkilön työtuloksi vahvistettaisiin, kuten muillakin maatalousyrittäjillä, se työtulo, jonka hänen voidaan kohdella arvioida jatkuvasti saavan lain piiriin kuuluvasta toiminnastaan. Lähtökohdaksi otettaisiin hänen omistamiensa, porokuetteloon merkittyjen vuotta vanhempien porojen lukumäärä. Poronomistajan työtulo olisi 35 markkaa edellä mainittua lukuporoa kohti. Jos kuitenkin poronomistaja tekee enemmän tai vähemmän poronhoitotyötä kuin hänen omistamiensa porojen lukumäärä edellyttää, voitaisiin edellä mainitusta kaavamaisesta laskutavasta poiketa. Niinpä esimerkiksi, kun poronhoitaja tekee työtä perheenjäsentensä omistukseen merkittyjen porojen edestä, otettaisiin tämä huomioon työtuloa määrätessä.

Poronhoitajien eläke-etuudet ja vakuutusmaksut määräytyisivät samalla tavalla kuin muiden maatalousyrittäjien. Vakuutusmaksu olisi siten työtulon mukaan porrastettu ja valtio ottaisi osaa poronhoitajien eläkkeiden kustantamiseen.

Lainmuutos ehdotetaan tulemaan voimaan tammikuun alusta vuonna 1971. Uusi laki ei koskisi eläketapahtumia, jotka ovat sattuneet sitä ennen. Jotta poronhoitajien eläketurva muodostuisi täysitehoiseksi ja he tässä suhteessa tulisivat samaan asemaan kuin muut maatalousyrittäjät, olisi poronhoitajien yrittäjänäoloajaksi luettava myös ennen lainmuutoksen voimaantuloa kulunut aika samalla tavoin kuin tämä aika on luettu muiden maatalousyrittäjien hyväksi. Kuitenkaan tätä aikaa ei luettaisi eläkkeeseen oikeuttavaksi, jos poronhoitotyön perusteella on samalta ajalta voimassa yrittäjien eläkelain mukainen vakuutus. Lakiin olisi niin ikään otettava säännökset niitä tapauksia varten, joissa poronhoitajista saatu työtulo joudutaan takautuvasti lisäämään maatalousyrittäjätoiminnasta jo vahvistettuun työtuloon. Lainmuutoksen johdosta aiheutuvia vakuutus-

maksuja ei kuitenkaan perittäisi ennen lainmuutoksen voimaantuloa kuluneelta ajalta.

Ehdotettu lainmuutos tulisi koskemaan noin 4 000 poronhoitajaa, joista noin 800 harjoittaa porotaloutta päätoimenaan. Lainmuutoksen

johdosta aiheutuisi valtiolle menoja ensimmäisinä toimeenpanovuosina noin 50 000 markkaa vuodessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 1, 8 ja 15 § sekä *lisätään* 19 §:ään, sellaisena kuin se on 6 päivänä maaliskuuta 1970 annetussa laissa (171/70), uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §.

Suomessa asuva maatalousyrittäjä on vakuuttettava vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman varalta siten kuin tässä laissa säädetään.

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan

1) maatilatalouden harjoittajaa, joka omaan tai yhteiseen lukuun itse työhön osallistuen harjoittaa maatilataloutta vähintään kaksi hehtaaria maatalousmaata käsittävällä viljelmällä;

2) kalastajaa, joka olematta työsuhteessa harjoittaa ammattimaista kalastusta;

3) poronomistajaa, joka omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun tekee poronhoitotyötä; ja

4) henkilöä, joka tekee 1—3 kohdissa tarkoitettua työtä perheenjäsenenä.

Tämä laki ei kuitenkaan koske

1) maatalousyrittäjää, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta, eikä toimintaa, joka ei ole maatalousyrittäjän täytettyä sanotun iän yhdenjaksoisesti jatkunut vähintään neljää kuukautta; eikä

2) maatalousyrittäjää, jonka 8 §:ssä tarkoitettu työtulo sanotun pykälän säännösten mukaan arvioituna ei vastaa vähintään 500 markan vuosituloa.

Tätä lakia ei myöskään sovelleta maatilatalouden, kalastuksen tai poronhoidon yhteydessä harjoitettuun toimintaan, jota on pidettävä eri yrityksenä.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, onko tätä lakia sovellettava määrättyyn henkilöön tai määrättyyn toimintaan, ratkaisee asian asianomaisen tai 16 §:ssä mainitun maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hakemuksesta eläketurvakeskus.

8 §.

Eläkkeen perusteena olevan työtulon määräämistä varten maatalousyrittäjälle vahvistetaan se työtulo, jonka hänen voidaan kohtuu-

della arvioida jatkuvasti saavan tämän lain piiriin kuuluvasta toiminnastaan.

Maatilataloudesta katsotaan isännän ja emännän yhteenlasketun vuotuisen työtulon olevan 500 markkaa maatalousmaan hehtaaria kohden 12 hehtaarilta sekä sen jälkeen 120 markkaa hehtaarilta, yhteensä kuitenkin enintään 30 hehtaarilta. Emännän vuotuisena työtulona pidetään 1 800 markkaa, kuitenkin enintään puolet sanotusta yhteenlasketusta työtulosta. Yhteenlaskettu työtulo ja sen jakautuminen isännän ja emännän kesken määrätään kuitenkin edellä sanotusta poiketen, jos poikkeuksellinen viljelystapa tai työnjako viljelmällä taikka muu erityinen syy niin edellyttää.

Jos isännän tai emännän työtä samalla viljelmällä suorittaa kaksi tai useampia henkilöitä yhteiseen lukuun, määrätään heille yhteinen työtulo jakamalla ensin maatalousmaan pinta-ala isännän työtä tekevien lukumäärällä ja määrämällä kullekin osa-alalle erikseen 2 momentissa tarkoitettu työtulo. Emännän työtä tekevien työtulo määrätään 2 momentin mukaisesti niin, että se on enintään puolet koko sanotulla tavalla määrätystä työtulosta viljelmällä. Muu osa sanotusta työtulosta jaetaan, jollei erityistä syytä muuhun ole, tasan isännän työtä tekevien kesken.

Maatilatalouden työhön osallistuvan muun perheenjäsenen työtulona pidetään hänelle maksettavaa palkkaa, kuitenkin enintään, mitä 2 momentin mukaisesti isännälle on laskettava työtuloa.

Poronomistajan vuotuiseksi työtuloksi katsotaan hänen omistamaansa ja paliskunnan toimesta luettua vuotta vanhempaa poroa kohden 35 markkaa. Jos poronomistaja tekee tämän lain piiriin kuuluvaa poronhoitotyötä olennaisesti enemmän tai vähemmän kuin hänen edellä tarkoitettujen lukuporojensa määrä edellyt-

tää, korotetaan tai alennetaan vastaavasti työtuloa.

Vakuutuksen alkaessa maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa maatalousyrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa älköön kuitenkaan muutettako takautuvasti.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla.

Eläketurvakeskus voi antaa eläkelaitokselle yleisiä ohjeita tämän pykälän soveltamisesta.

15 §.

Edellä 1 §:n 5 momentissa ja 4 §:ssä tarkoitettuihin eläketurvakeskuksen päätöksiin sekä 8 §:n 6 momentissa tarkoitettuihin eläkelaitoksen päätöksiin saa hakea muutosta ja päätöksen poistamista siten kuin työntekijäin eläkelaisissa on säädetty.

19 §.

Paliskunnat ja paliskuntain yhdistys ovat velvollisia antamaan eläkelaitokselle tämän lain toimeenpanossa tarvittavat tiedot vuosittain poronhoitovuoden päätyttyä, siten kuin eläkelaitos tarkemmin määrää. Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus tarvittaessa muulloinkin saada näitä tietoja paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1971.

Tämä laki ei koske sellaista poronomistajaa tai hänen perheenjäsentään, joka on täyttänyt 65 vuotta ennen lain voimaantuloa. Oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen ei heillä myöskään ole sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa.

Jos poronomistaja tai hänen perheenjäsenensä tekee tässä laissa tarkoitettua poronhoitotyötä lain voimaantullessa, eläkkeeseen oikeutavaksi ajaksi luetaan myös aika, jonka hänen sanottu toimintansa on jatkunut vuoden 1969 jälkeen, sikäli kuin hänellä tämän toiminnan perusteella ei ole voimassa vakuutusta yrittäjien eläkelain (468/69) mukaan.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 6 momentissa on säädetty, saadaan poronomistajalle tai hänen perheenjäsenelleen maatalousyrittäjänä jo vahvistettu työtulo muuttaa takautuvasti tämän lain voimaantulon johdosta.

Tämän lain mukainen vakuutus on otettava kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, jos vakuuttamisvelvollisuus on alkanut sanottuna aikana. Jos oikeus eläkkeen saamiseen alkaa tänä aikana ennen vakuutuksen ottamista, eläke maksetaan niin kuin vakuutus olisi ollut voimassa jo vakuuttamisvelvollisuuden alkaessa, mutta eläkkeestä pidätetään, mitä vakuutusmaksuna olisi ollut suoritettava.

Tässä laissa säädetty markkamäärät vastaavat vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1970.

Tasavallan Presidentti

Ministeri